

Шочмо эл, порылык да чын верч!

Будь готов!

47-ше (3539) №,  
2021 ий 19 ноябрь,  
кугарня.

# Ямде лий



1933 ий 1 февраль годсек лектеш.

0+



## КАМЕР ОНЧЫЛНО – САМЫРЫК ЖУРНАЛИСТ

Школысо телевидений ончыкылык журналистым куштымаште – икымше ошкыл. Теве Йошкар-Ола воктенысе В.С.Архипов лүмеш Семёновка школышто школ телевидений кокымшо ий пашам ышта. Тудым туныктышо Т.В.Албахтина вуйлата.

– Школ телевиденийым почаш үдүр-рвезе-влак темленят. Нуно роликым войзенят, вара репортажым ике гыч ямдылаш тўжалыныт. Тиде сомылым күлешанлан шотленна да пашалан пижынна. Сценарийым возаш, видеом сниматлаш, монтажым ышташ туныктена. Соукыллаште икенам ончыктена. Тыгодым йоча-шамычым тўшка дене пашам ышташ кумылаждена, – ойла Татьяна Валериевна.

Школ телевиденийышке 5-9-ше класслаште тунемше 22 йоча коштеш. Нуно саламлымашым, школышто эртаралтше мероприятий-влак нерген репортажым войзат. Снимкыште Кристина Ивановам, Альмира Газизовам, Вика Зинченком ужыда. Нуно черетан передачым ямдылат. Нине үдүр-влак кокла гыч иктаж-көжө журналист корным ойыра манын ўшанена.  
**Х.АЛЕКСАНДРОВА.**  
Фотом школ архив гыч налме.

21 ноябрь –  
Телевиденийын  
тўнямбал  
кечыже.

**ПОДПИСКЕ** 2022 ийын икымше пелийжылан «Ямде лий» тазетлан возалтса:

Рекламе.

верласе связь отделени-  
йыште (почто);  
podpiska.pochta.ru сайтыш  
пурыза але «Почта России»  
мобильный приложенийым  
телефоныш-  
кыда шындыза.

Электрон подпискым  
ышташлан 89027382237 номер  
дене Сбербанкыш 150 тенгем  
колтыза але тиде номерышке  
пыштыза да yamde\_lii@mail.ru

**Ак – 369 тенгеат 12 ыр.**

**Индекс – П4696.**

адресыш  
лўмнердам  
возен колтыза.

Квитанцийым редакци-  
йышке колтыза да  
**ЛОТЕРЕЙ**  
модышышко  
ушныза.

Тўн приз –  
коньки.





Фотом Интернет гыч налме

гыч Маргарита Жирова (10-шо кл.), Булат Юсупов (11-ше кл.) (снимкыште), Экономико-правовой лицей гыч Диана Москвина (10-шо кл.), 28-ше номеран лицей гыч Тимур Хабибуллин (11-ше кл.), Волжск олесе А.С.Пушкин лүмеш 9-ше номеран школ гыч Маша Назарова (10-шо кл.). 11-ше классыште тунемше-влаклан шинчымашым налашышт 1 миллион тенге дене пуэзыт, 9-10-шо класслаште тунемше-шамычлан – 200 тўжем тенге дене. Выпускник-влаклан вузышко тунемаш пурымо годым баллым ешарат.

**Х.АЛЕКСАНДРОВА** ямдылен.

## Вич сенгыше

«Артек» тўнямбал йоча рўдериште «Кугу перемене» всероссийский конкурсын финалже лийын. 9-11-ше класслаште тунемше 600 ўдыр-рвезе сенгышыш лектын. Нунын коклашке Марий Эл гыч вич тунемше логалын: Йошкар-Оласе Бауман лицей

## Российысе увер

Ўдыр-рвезе-влак, «Помоги птицам» йоча экологий конкурсышко ушныза. Кормушкым але шырчык омартам ыштыза, войыз да йодмаш ден фотом [alin-ka110894@yandex.ru](mailto:alin-ka110894@yandex.ru) адрес дене электрон почтыш 1 март марте колтыза.

13-17 ияш-влак, «Детский форсайт» всероссийский социальный проект конкурсышко команде дене ушныза. Йодмашым 27 декабрь марте колтыза. Тўрыс увер – [forsight-konkurs.ru](http://forsight-konkurs.ru) сайтыште.

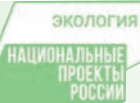
3-18 ияш ўдыр-рвезе-влак «Жизнь, работа и развлечения на Луне» тўнямбал сўрет конкурсыш ушнен кертыт. Сўретым сўретлыман да 19 январь марте колтыман. Тўрыс уверым [vsekonkursy.ru](http://vsekonkursy.ru) сайтыште ончыман.

## Марий Элысе увер

«Ший Пампалче» марий йомак да калык усталык тоштерыште «Рукотворная кукла в национальном костюме» регион-влак коклаше ончер эртаралтеш. Тушто Марий Эл, Виче, Свердловск кундемла гыч 15 мастарын пашажым ужаш лиеш.

7-11-ше класслаште тунемше-влакын Всероссийский олимпиадыштын районысо йыжынже тўнгалын. Тудо 9 декабрь марте шуйна. Ўдыр-рвезе-влак 22 предмет дене шинчымашыштым тергат. Сенгыше-шамыч районын чапшым республикыште 11 январь гыч 25 февраль марте аралат.

Шернур район Кукнур селаште илыше марий йўштў Кугыза уна-влакым вашлияш ямдыпалтеш. Йўштў Кугыза деке 1 декабрь гыч мяш лиеш. Ончылгоч возалтман.



**«Экологий»** нацпроект почеш 5-20 декабрьыште

**#БумБатл** всероссийский акций эртаралтеш. Макулатурым погыман да сдатлыман. Фотом але видеом ыштен, кумирдам

палемден, **#бумбатл**, **#нацпроектэкология** хештегла дене сочкыллаш верандыман. Эн ойыртемалтше лу постым да эн лектышан кум туныктымо тўнежым ойырат. Тўрыс уверым [bumbatl.natsionalnyeproekty.rf](http://bumbatl.natsionalnyeproekty.rf) сайтыште лудса.

## Историйым шергалына

19 ноябрь – Ракетный войска ден артиллерийын кечыже.

1942 ий ты кечын совет войска

Сталинград воктене контрнаступленийым тўжалын.

## Шыже пайрем

Шўдымарий ялысе «Шонанпыл» йочасадыште «Шыже деке унала» пайрем эртаралтын (снимкыште). Йоча-влак шыже нерген почеламутым лудыныт, мурым муреныт, калыкмут-влак дене палыме лийыныт, туштылан вашмутым кычалыныт. Ялозанлыкын клатышкыже «машина» дене унала миен коштыныт.

**Т.МАКАРОВА.**  
Шернур район.

Фотом еш архив гыч налме.





## Сандалықын «унаже» лийыныт

Немда школын 3-шо классыштыже тунемше-влаклан астрономий дене «Космический зоопарк» всероссийский урок лие. Йоча-влак деч урок нерген йодыштым.

– Диана, урокышто мом ум пален нальыч?

– Сандалыкыш изи карме-влак (дрозофил) эн ончыч чонештеныт.

– Дима, пий-влакым сандалыкыш чоҥешташ кузе ямдыленыт?

– Пий-влакым ойыреныт. Нунылан скафандрым чиктеныт, центрифугышто пёрдыктеныт. Дезик ден Цыган сандалыкыш чоҥештыше икымше пий-влаклан шотлалтыт. Нунын чоҥештылме жапышт – 20 минут.

Мутланымашке Трофим ушныш:

– Нунын деч вара Лайка луман пий чоҥештен. Тудо



Мланде йыр 4 гана савыр-нен. Москваште Лайкалан чапкүм шогалтыме.

– Ирина, сандалыкыште эше мо лийын?

– Белка ден Стрелка пий-влак лийыныт. Нунын дене пырля 40 колям, 2 куголям, кроликым, икмынар кушкылым колтеныт. Нуно сандалыкыште 27 шагат чоҥештылыныт.

– Назар, мом шарнен кодчы?

– Сандалыкыште эше Звёздочка луман пий лийын. Пугыч ыштыме айдемым – Иван Ивановичым – тудын пелен колтеныт. Звёздочкаланат чапкүм шогалтыме.

Йоча-влаклан урок келшен. Шуко ум пален налыныт, шинчымашыштым пайдареныт.

**Настя КУЗНЕЦОВА**  
мутланен.

У Торъял район.

## Роботым погем

Мый робототехник кружокыш коштам. Тушто моткоч онай. Эн ончыч компьютер дене программ ямдылена, вара роботым погена. Мераным, вертолётым, пылесосым да шуко молым ыштенам. Карусельым погаш утларак келшен. Тудо пёрдеш да йўкым луктеш.

**Артём ИВАНОВ.**

Йошкар-Ола,  
24-ше №-ан школ.

## Кочам полшен

«Кугу этнографий диктант» акцияш мыят ушненам. Йодыш-влак шонаш таратыше лийыныт. Ик йодыш тыгай ыле: «1950 ийлаште уксус эссенцийлан атым могай заводышто ыштеныт?» Мыланем чын вашмутым пуаш кочамын каласкалымыже полшен. Тудо йочаже годым Морко район Красный Стекловар посёлкысо янда заводышко тўрлө атым ыштымым ончаш коштын.

**Даша ИВАНОВА.**

Звенигово, 2-шо №-ан Красногорский школ.

## Синквейн

Шўдыр

Ший, волгыдо, тора.

Йўла, чолгыжеш, волгалтара.

Кажне йўдым ончем.

Сандалык.

**Алина СУББОТИНА.**

2-шо номеран Морко школ.

## Шерге пөлек

Классыште нылытын веле тунемына. Мый чылаштым чын йолташлан шотлем. Такшым ўшанле йолташ могай лийшаш? Мыйын шонымаште, тудо кокымшо шўжар але шольо гай. Тудо тыйын верч чыла ышташ ямде: ойгыш логалат гын, полша; куанымат пырля пайла. Икте-весе коклаште улыдымаш лектеш гын, тыманмеш тўрлаш вашка. Чын йолташ шерге пөлек гай.

Йоча-влак, йолташда уло гын, перегыза! Тошто йолташ у деч шергырак!

**Полина ПЕТУХОВА.**

У Торъял, Кузнеч.

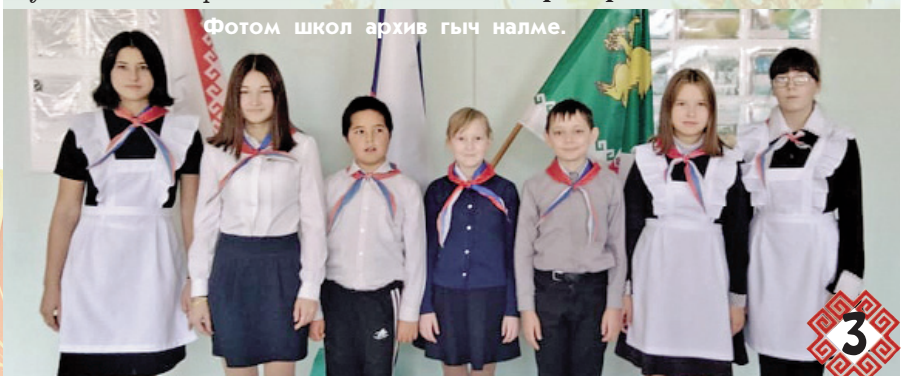
## Кажныжын – шке сомылжо

Самырык тукум поро кумылан кушо манын, ача-ава да туныктышо-влаклан чот тыршыман. Кутезе тукумын илыш-йўлажым аралымашым тўнлан шотлыман. Шўргыял школысо «Рвезе тукум» йоча ушемыште тиде сомыллан кугу тўткыш ойыралтеш. Кажне

класс – посна отряд. Кажныжын шке командирже, изирак вожатыйже (снимкыште), редколлегий ег ден тўмырзыжө-влак улыт. Чыланат шке сомылштым чаткан шуктат.

**Е.В.ГРИГОРЬЕВА,**  
кугурак вожатый.

Морко район.



Фотом школ архив гыч налме.

**Йоч тӱрзатым,  
мӱндыр тос!**

Баш-  
корто-  
стан  
Респуб-  
лик Уфа  
оласе

«Калейдоскоп» усталык пӱрт пеленысе Рушарня школышто тӱрлӱ калыкын икшывыже-влак келшен илат. Тушко 4-18 ияш 92 ӱдыр-рвезе коштеш. Нунын коклаште марий-влак улыт (**снимкыште**). Йоча-шамычым марий шӱлышеш туныктышо-влак С.Я.Микишева ден В.В.Ганева куштат.

ӱдыр-рвезе-влакым марий йылме да сылнымут, марий калыкын тӱвыраже, йӱлаже, фольклоржо, семӱзгарже-влак дене палдарат. Йоча-шамычлан шочмо йылмым тунемаш онайрак лийже манын, марий калык модыш дене модыктат.

– *Модыш гоч йоча поро деч осалым ойыраш, шкевуя пашам ышташ тунемеш. Пенгыде каткылан кушкеш.*

**М** Ӱдылаш — семалаш.

## Тукымжым шуем

Ялкайн урем кужу, кумда,  
Тасма гай тудо тӱр шуйна.  
Кузе чыта изи шӱмда?  
Мемнан дек толза унала!

Сирень кушкеш одарланен,  
Шке тамле пушыжым  
шарен.

Саска кокла гыч вуй нӱлтен  
Шога Ялкайн, мемнам ончен.

Пурем мый скверыш.  
«Сай улат,  
Мемнан земляк, уста поэт!» –  
Вуем савалын пелештем.  
Чеве аршашым пӱлеклем.

Ом керт йӱршеш кутешныде:  
Ялкайнын тукумжым шуем.  
Палем, огеш лий тыршыде,  
Садлан чыла вием пуэм!

**Катя КАМИЛАНОВА.**  
Пошкырт, Мишкан,  
Чорай.

Фотом школ архив гыч налме.



## Ача-ават марий – тыят марий



*Модыш-влак марий калык йӱла дене чак кылдалтын-ныт, садлан модмо деч ончыч йоча-шамычым палдарена,* – ойла Светлана Яковлевна.

Рушарня школышто чыла гаяк марий пайремым пайремлат, концертм, ончерым эртарат. Кумдан палыме серызе-влакын юбилейыштан пӱлеклалтше сылнымут касыште почеламутым марла сылнын лудыт. Мастарлыкштым олесе, республикысе конкурс ден фестиваль-

лаште ончыктат. «Шочмо кундемысе калык-влакын йомакышт» олесе усталык конкурсышто сенгышыш лектыныт. «Салам, салам, йомак!» регион-влак кокласе конкурсышто ойыртемалтынныт. Шорыкйол, У ий пайремлашке еш дене ушнат.

– *Еш кугу верым налеш. Икшыве ача-аважым ончен кушкеш. Ешыште марий шӱлыш озалана гын, йоча руш кузе лийын кертеш?!* – ойла Валентина Вячеславовна.

**Х.АЛЕКСАНДРОВА.**

«Инфознайка»  
кружокыш

## Тӱткӱ лийза!

но дене чын ошкеденыт, велосипед, самокат дене кудалыштынныт. Тиде шинчымаш кугорнышко лекме годым пайдале. Йоча-влак, тӱткӱ лийза!

**О.АИЗИБАЕВА, туныктышо.**  
Татарстан, Агрыз, Буймо.

**М** Отвор — оралте, кудывече.

Ме те-  
ний Шем

## Шочмо сурт шерге

тигрым, левым,  
зебрым ужынна. Чонем садак шочмо ялышке шупшын. Шочмо сурт деч шерге нимо уке улмаш. Ялыш толмеке, мый вигак йолташем-влак деке модаш лектынам.



Мыланем аквапаркыште моткоч келшен. Жирафым, крокодилым,

**Марианна ЯНДУБАЕВА.**  
Пошкырт, Мишкан,  
Тымбай.

**М** Мутерым филологий шанче кандидат А.А.ИЛИЕВА ямдылаш полшен.

## Чодыраште ласка

Ме, нылымше классыште тунемше-влак, шыже кечын школ воктенысе чодыраш мийышна. Тушто юж яндар, шўлаш ласка. Тўрлў пушенге ден вондер кушкыт. Кенежымсыла кайык йўк ок шокто. Лач шиштын пушенгым перкалымыже чодырам шергылтара.



Фотом школ архив гыч налме.



Сылне пўртўс лонгаште онайын войзалтна

(снимкыште). Поделке-влакым ышташ тўрлў лышташым да пўгыльмым погышна.

Шочмо пўртўсым аралыман. Вескана пушенгым шындаш лектына.

**Ксения КОРНИЛОВА, Маша СТЕПАНОВА, Полина ПУШКИНА, Волжский, Пўтъял.**

**Увер**

Марий Элын Йошкар книгажын «Кушкыл. Понго» томжым угыч савыктат. Шуэн вашли-ялтше кушкыл ден понго-влак нерген вашталтыш-шамычым пуртат. «Кугу Какшан» заповедникын пашаенже-влак, У Торъял, Шернур, Параньга да Марий Турек районлашке лектын, шымлыме пашам эртареныт.

## Шыже койыш

Чонештат кайык-влак шокшо вельыш.

Молан?

Телым тыште лум лумеш. Да пушенге

йўршеш чарагеш.

Молан?

Телылан ямдылалтеш.

Лум ден йўр

йўреш варнен.

Молан?

Тора огыл телылан.

Вўд ўмбалне ий налеш.

Молан?

Кондаш куаным йочалан.

Тиде келша нунылан.

Игечым мо титаклыман?

Тыге пўралтын пўртўслан.

**Л.СОШИН.**

**Морко, Купсола.**

*Шыжым пушенгылаште чыла лышташ йоген огеш ныте – йўштў телым вучо.*

**Калык пале.**

## Пайдале лўмегож

Авам дене Ярамарий ял воктенысе чодырашке лўмегожын кичкыжым погаш миенна. Тушто ятыр вондер кушкеш. Чодыраште канаш сай. Южшо могай тамле пушан?! Тудо мемнам эмла, садлан чўчкы-дынрак кошташ тыршена.

Мўнгў толмеке, кичкым сайын коштенна. Ешыштына иктаж-кў черлана гын, авам чайышке пыштен йўкта. Кичке-влак сас-

кам ушештарат: эн ончыч ужарге лийыт, кўймекышт, шемалге-канде.

Лўмегожын кичкыжым лого-шамыч йўратат. Нуно чодыра мучко тудым «ўден» чонештылыт. Телым шордо-влакат кочкыт. Тиде вондер воктеч теат эртен ида кай, кичкыжым тамлен ончыза – витаминлан поян.

**Давид ТИМОФЕЕВ.**

**Волжск,**

**2-шо номеран школ.**

## Кажне пагыт сўрал

Пўртўс – айдемын кокымшо аваже. Кажне ег тудын моторлыкшым шке семынже умыла, арала да акла. Ончалза шке кундемдам! Шымлен моштышо ег идалыкын кажне пагытыштыже сўрал чиям ужеш. Кызыт пўртўс тўрлў тўсан мотор вургемжым кудаш кудалтен, ялт чара кодын. Пушенге-влак угла-рак вийнен, рын шогалыныт. Йўштў телым тўшка вий дене сенаш ямдылалтыныт. Чодыраште илыш вашталтын: кайык йўкым колаш ок лий. Мурызо йолташна-влак шокшо элыш чонештеныт. Янлык-шамыч телылан ужгам ямдылат. Кочкышлан



**Сергей СЕРГЕЕВЫН сўретше.**

**Советский, Ўрша.**

поян верлашке чумыргат. Вашке энерла ден ерласе вўд воштончыш гай койшо ий дене комешталтеш. Пўртўс деч сўрал нимоат уке. Тудым пагален да арален гына моштыман.

**А.В.ГРИГОРЬЕВА, воспитатель.**

**У Торъял, «Улыбка» йочасад.**





рий тўр дене сӧрастарыме изи ўстелшовычым ужынам. Тудын сылнылыкше шинчалан иканаште пернен. Тыге тўрлаш тунемаш кумыл шочын, – ойла Валентина Владимировна. – Мыйым кундемьштына кумдан пальме кидмастар Надежда Евсеевна Майкова туныктен. Тунам марий тўр дене вашлиймаш мыланем «ўстембалне кийыше книга» гына лийын огыл, тудо

гыч ийыш ешаралтыныт. Кызыт ныл группо уло. Ўдыр-шамыч эн ончыч марий калыкын тўвыраже, тўрлӧ йўлаже, тўрын мом ончыктымыжо дене пальме лийыт, вара гына тўрлаш тўналыт **(снимкыште)**.

– Ме закладкым, оҥгыран сакышым, имым кередаш изи кўпчыкым, кулоным, ўплан сӧрастарышым, кенежымсе сумкам тўрлена. Южо арвер дене У ий кожым сӧрастарена. Ныл ий утла тунемше изи кидмастар-влак солыкым тўрлат але сувенир сынан пушкыдо модышым: марий маскам, меракым, лудым – ямдылат, – ойла В.В.Шишкина.

Усталык пӧртын этнографий коллекцийже ий гыч ийыш кушкеш. Нине сылне марий арвер-влакым Марий тўр тоштерыштышт ужаш лиеш. Тушко тўрлӧ школ, йочасад гыч ўдыр-рвезе-шамыч толыт. Нунылан экскурсийым эрта-рат. Тыглайым огыл: йоча-влак вынерым куымо стан дене пашам ыштен, межым шўдырымӧ оравам пўтырен, шорвондо дене перкален ончат. Марий тўрын моторлыкшым ужын, нунат тўрлаш тунемаш кумылангыт.

– Йоча-влак тошто марий тўр нерген пальышт манын, мультфильмым войзаш шонена, – ончыкылык пашаж дене палдарыш Валентина Владимировна.

**Х.АЛЕКСАНДРОВА.**

## Ош марийын тўржӧ поян

Фотом усталык пӧртын архивше гыч налме.



Тўрлызӧ-влак вургемеш пўртўсым, кайыкусым, ялыкым да айдемым тўрленыт. Эн жаплымылан пўчӧ, имне, лудо да комбо шотлалтыныт. Нуно мом ончыктеныт? Имне – порылык ден пиалым, йўксӧ – тыныс илышым, йӧратымашым, пўчӧ – самырык туқымын вийжым, пыве – кужу ўмырым.

чонем ырыктен, куандарен.

Эн ончыч «Айвика» ушемыш 4-ше классыште тунемше лу йоча коштын. Нуно тыглай изи ўстелшовычым тўрленыт. Кумылан-влак ий

Марий-влак ожнысек ош тувыршovyрым, ош мыже-рым чиеныт, ош упшымы упшалыныт. Садлан нуным ош марий маныныт. Вургемым сылне тўр дене сӧрастареныт. Тушан посна туқымын, ешын тамгажым кельштареныт. Тўрым ончен, айдемын могай кундем, могай еш гыч улмыжым пален налаш лийын. Тиде шкешотан серыш: тудым лудын моштен, кугезына-влакын илышыштым чын умылен кертына. Кызытсе илышыште марий тўрын верже могай?

Кушкын толшо туқым кугезе кова-влакын ыштыме сомылыштым ынже мондо манын, кружок-шамыч пашам ыштат. Теве Звенигово район Красногорский посёлкысо усталык пӧртыштӧ «Айвика» ушем 2009 ий гыч пашам ышта. Кызыт тудым В.В.Шишкина вуйлата.

– Звениговысе калык мастар-влакын пӧртыштышт ма-



## Кидмастар акам

Мый Купсола ялын кидмастарже Надежда Александровна Константинова дене палдарынем. Унала мийымем годым Надя акай пашаже-влакым ончыктыш **(снимкыште)**. Сўан ўзгарже, пидме курчакше, пеледышыже могай мотор улыт. Кушеч тудын мастарлыкше, ўнарже?! Ораш веле кодеш.

**Наташа ТОКУНОВА.**

Морко район.



Фотом еш архив гыч налме.



## Йомак театр

Фотом еш архив гыч налме.

уэш тушко пörтылмө шуэш.

Морко, Коркатово.

Шыже каникулым мый онайын да пайдалын эртаре нам. Озан олаште верланыше «Экият» татар кугъжаныш курчак театрыш еш дене миенна. Тушто «Страна чудес Алисы» спектакльым онченна. Курчак театр репертуарже да йомакысе түсшө дене ойыртмалтеш. Татар йылме гыч «экият» «йомак» манын кусаралтеш. Театрыште мыланем пеш келшен. Уэш да

Полина АЛЕКСЕЕВА.

М. ШКЕТАН ЛҮМЕШ  
МАРИЙ КУГЪЖАНЫШ  
ДРАМЕ ТЕАТР

Три сестрицы  
Сказка 19/11 18:00

20/11 16:00  
Йомак  
Кум ака-шүжар 3+

+ прямой эфир 21/11 18:00  
Комедий  
БАВАЙ 16+

КАССЕ 8(8362) 78-13-78 SHKETAN.RU

Реклама.

Ача-ава, коча-кова-влак, «Кум ака-шүжар» марий йомакым еш дене ончаш вашкыза!



– Ачай, эрла школышто ача-ава-

влакын изи погынымашышт лмеш, – ойла Мику.

– «Мзиже» мом ончыкта, Мику?

– Мый, тый да школ директор лийына.

Оксам кучылташ  
тунем

Крош!  
Тиде вареным телым  
кочкына.  
Чыталте!

Шке ыштен налме оксам аныклымаш –  
ончыкылыклан погымо парыш.

«Аныклаш» шوماк деке лишыл значения  
мут-влакым йымач удырала.

погаш

аралаш

кучылташ

сүретлаш

шашлаш

## Волгыдо ончер

Марий самырык театр кушкын толшо тукумым кажне ийын түрлө спектакль дене куандара. Театрын репертуарже поян. Настя Поликарпова (снимкыште) аваж дене пырля шукерте огыл йомакым ончаш миен. Изи ўдыр моткоч куанен. Йочасадышке толмеке, икшыве-влаклан каласкален. Кажне йочан театрышке каяш кумылжо лектын. Театр – волгыдо ончер, кумылым савырыше вер.

Н.ГОДУНОВА.

Йошкар-Ола, 80-ше  
номеран йочасад.



Фотом еш архив гыч налме.

«Ямде лий» газет  
Тун редактор  
Л.Н.ГРИГОРЬЕВА.  
Индекс: П4696.  
Тираж 1550 экз. Заказ  
Формат – А-4-8.

[https://vk.com/yamde\\_lii](https://vk.com/yamde_lii)  
<https://ok.ru/yamdelii>  
E-mail: [yamde\\_lii@mari-el.ru](mailto:yamde_lii@mari-el.ru)  
(документ кагазлан),  
[yamde\\_lii@mail.ru](mailto:yamde_lii@mail.ru)  
(автор-влаклан)  
Сайтын адресше: ямделий.рф

УЧРЕДИТЕЛЬ-ВЛАК: Мари  
рий Эл Республикысе  
культура, печать да калык-  
влакын пашашт шотышто  
министерстве, «Кугарня»  
газет» кугъжаныш унитар-  
ный казна предприятий.

Газетым редакцийыште по-  
гымо да верстатлыме, «Марий Эл Республикысе  
Правительствын типографийже» ООО-што ямде оригинал-  
макет гыч савыктыме. Типографийын адресше: 424000,  
Йошкар-Ола, Комсомольский урем, 112.

Газетым Кыл, информационный тех-  
нологий да массовый коммуникаций  
сферым эскериме шотышто федераль-  
ный службын Юл кундем федеральный  
округысо управленийыштыже регис-  
трироватлыме.  
Номер – ПИ № ТУ52-01335,  
2021 ий 29 сентябрьыште пуымо.

0+

Печатьыш пуымо жап –  
14-00,  
фактически – 13-00

Авторын да редакцийын шоныма-  
шышт түрлө лийын кертыт. Серыш-  
влак мөнгеш огыт колталт.  
Ак – кутырен келшыне почеш.

Редакцийын да издательнын адресше:  
424006, Йошкар-Ола, СССР Вооружённый  
Вийын 70-ше идалькше урем, 20-шо пöрт.  
Тел. 8(8362) 45-22-82(факс)

**Конкурс**



**Катя КУДРЯВЦЕВА.**  
Советский, Кукмарий.

**Егор СТЕПАНОВ.**  
Морко, Энерсола.

**Чебурашка ойла:**  
– Тена, нелеш ит нал. Мый тыйын велосипедетым пудыртенал!  
– Чотак?  
– Уке, кок ужашлан веле.



**Пример-влакым шотлыза.**

	-		=	1
÷		÷		
	÷		=	2
=		=		
2		3		

**Тушто**

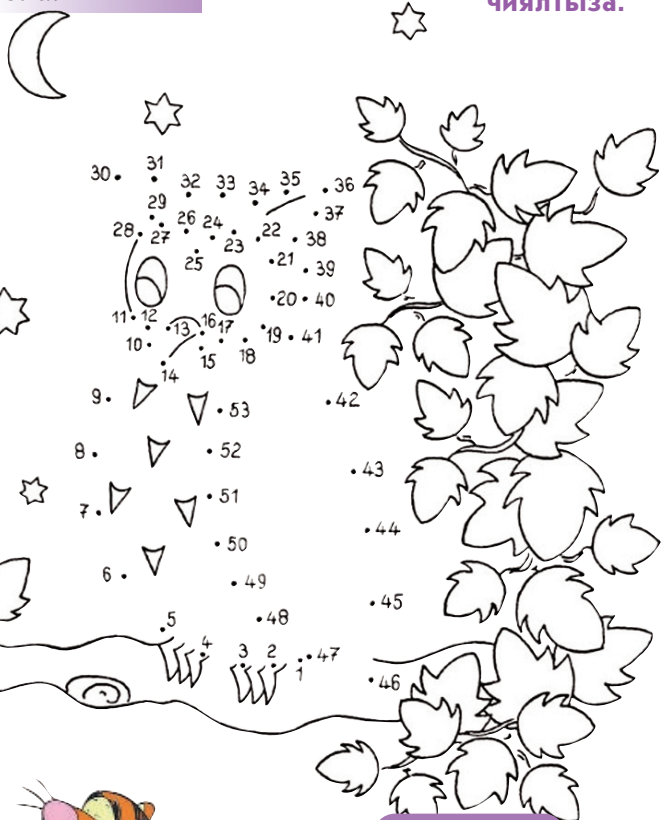
Тошке-да гын, кудалам, чарнеда гын, камво-зам.

1 гыч 53 марте точко-влакым ушыза. Лекше сүретым чиялыза.

**Ўдыр-влаклан вуйчиемыштым муаш полшыза.**



**Сүретыште 7 ойыртемым муза.**



**Судоку**

		2	3	5			
			8			7	
1	8	7		9			6
		6		1			3
	2				5		
	3				4	8	
8	1				9		
							4 1
4						9	3

**Задаче**

Тигриге 6 минутышто 600 грамм шылым кочкын кертеш, а аваже – кок пачаш шукрык. Тиде шылым мынар жапыште пырля кочкыт?



Интернетысе сүрет-влакым кучылтмо.